

દ્વિતીય વર્ષ બી. એ. સંસ્કૃત (૨૦૦૬)ની પરીક્ષા માટે
(મુખ્ય અને ગૌણ)

પ્રશ્નપત્ર ૩ :

(ક) માલવિકાગ્નિમિત્રમ્ : કાલિદાસ	૫૦ મુદ્દા
(ખ) શિવમહિમ્ન (સંપૂર્ણ) - પુષ્પદન્ત	૨૦ મુદ્દા
Units : I માલવિકાગ્નિમિત્ર : અનુવાદ અને સંદર્ભ	૧૫ મુદ્દા
II કવિ પરિચય, માલવિકાગ્નિમિત્ર સાહિત્ય સ્વરૂપ, આધારસ્થાનો અને નાટ્યોચિત પરિવર્તન	૧૦ મુદ્દા
III ઉક્ત નાટકની પાત્રસૃષ્ટિ, રસદર્શન, શૈલી વગેરે સાહિત્યિક મૂલ્યાંકન	૨૫ મુદ્દા
IV શિવમહિમ્ન અનુવાદ	૧૦ મુદ્દા
V કર્તાનો પરિચય અને કૃતિનો આસ્વાદ મૂલ્યાંકન	૧૦ મુદ્દા

પ્રશ્નપત્ર ૪ :

(ક) મમ્મટનો કાવ્યપ્રકાશ (૧ અને ૧૦માંથી નીચેના અલંકારો) :	૪૦ મુદ્દા	
૧. ઉપમા, (ભેદ સિવાય)	૮. અપ્રસ્તુત પ્રશંસા	૧૫. વિભાવના
૨. ઉત્પ્રેક્ષા	૯. અતિશયોકિત	૧૬. વિશેષોકિત
૩. રૂપક	૧૦. દૃષ્ટાંત	૧૭. અર્થાન્તર ન્યાસ
૪. અપહ્રુતિ	૧૧. પ્રતિવસ્તુપમા	૧૮. વ્યાજસ્તુતિ
૫. શ્લેષ	૧૨. દીપક	૧૯. મીલિત
૬. સમાસોકિત	૧૩. તુલ્યયોગિતા	૨૦. સામાન્ય
૭. નિદર્શના	૧૪. વ્યતિરેક	૨૧. કાવ્યલિંગ
(ખ) તથા સાહિત્યદર્પણ-પરિચ્છેદ-૬ (કારિકા ૧ થી ૮૧ અને ૧૧૫ થી ૧૨૧)	૩૦ મુદ્દા	

(3)

(નોંધ : પ્રશ્નપત્ર ઠના અલંકાર ઓળખવાના પ્રશ્નમાં અભ્યાસક્રમમાંથી કાવ્યપ્રકાશ (૧૦)ના જ શ્લોકો પૂછાશે.)

Units :	I	કાવ્યશાસ્ત્રની વિચાર પરંપરાનો (ટૂંક) પરિચય, ગ્રન્થકર્તૃત્વ, વિદ્વતા, કાવ્યનાં પ્રયોજન, હેતુ, લક્ષણ, કવિની સૃષ્ટિ, કાવ્યપ્રકાર.	૧૫ ગુણ
	II	કાવ્યપ્રકાશ ૧, અને ૧૦ (નિયત અંશ)ના સંદર્ભ.	૨૦ ગુણ
	III	સાહિત્યદર્પણ પરિચ્છેદ-૬, ૧ થી ૬૩ કારિકાઓ.	૧૦ ગુણ
	IV	સાહિત્યદર્પણ પરિ. ૬, (૬૪ થી ૮૧ અને ૧૧૫ થી ૧૨૧)	૧૦ ગુણ
	V	(૧) અલંકાર (નિયત) લક્ષણ, ઉદાહરણ, પ્રકાર	૫ ગુણ
		(૨) અલંકાર : સામ્ય અને ભેદ	૫ ગુણ
		(૩) અલંકારની ઓળખ (ઉલ્લાસ-૧૦માંથી જ)	૫ ગુણ

પ્રશ્નપત્ર ૫ : વેદ અને વૈદિક સાહિત્યનો અભ્યાસક્રમ ૭૦ ગુણ

(૧)	ઋગ્વેદનાં નીચેનાં દસ સૂક્તો અભ્યાસક્રમમાં નિયત કર્યા છે :	૩૦ ગુણ
૧.	અગ્નિસૂક્ત (ઋગ્વેદ ૧-૧)	૬. તિશ્તુસૂક્ત (૧૦-૧૧૭)
૨.	ઇન્દ્રસૂક્ત (૧-૩૨)	૭. અક્ષસૂક્ત (૧૦-૩૪)
૩.	વિશ્વામિત્ર નદી સંવાદસૂક્ત (૩-૩૩)	૮. પુરુષસૂક્ત (૧૦-૮૦)
૪.	ઉષસૂક્ત (૫-૮૦)	૯. વાગ્માખ્યુક્તીય (૧૦-૧૨૫)
૫.	હિરણ્યગર્ભ સૂક્ત (૧૦-૧૨૧)	૧૦. સંજ્ઞાન સૂક્ત (૧૦-૧૯૧)

(૨) ઈશાવાસ્યમ્ ઉપનિષદ્ ૨૦ ગુણ

(૩) વૈદિક સાહિત્યના ઇતિહાસનો પરિચય, ચાર વેદ તથા ઉપનિષદો ૨૦ ગુણ

Units :	I	ઋગ્વેદનાં નિયત દશ સૂક્તોનો અનુવાદ અને સમજૂતી	૧૦ ગુણ
	II	વૈદિક વ્યાકરણ : ૧. પાદપાઠ, ૨. સ્વરાંકન, ૩. છન્દ, ૪. વૈદિક સંકેતાર્થ, ૫. રૂપ ઓળખાવો	૧૦ ગુણ
	III	નિયત સૂક્તોનું રસદર્શન, દેવતા પરિચય	૧૦ ગુણ
	IV	(૧) ઈશોપનિષદ્ (અનુવાદ અને સમજૂતી) (૨) ઉપનિષદોનો પરિચય અને ઈશમાંથી પ્રાપ્ત થતી દર્શનિક વિચારધારા	૨૦ ગુણ
	V	(૧) ચારેય વેદોનો ગ્રન્થ તરીકે પરિચય અને પ્રતિપાદ્ય વિષય, સમય, ધર્મ સમાજ (૨) ઉપનિષદોનો પરિચય અને ઉપનિષદ્નું તત્ત્વજ્ઞાન.	૨૦ ગુણ

ભલામણ કરેલાં પુસ્તકો

૧. "હિસ્ટરી ઓફ ઇન્ડિયન હિસ્ટરીયર" (વોલ્યુમ ૧) : વિન્ટરનિલ
૨. "વૈદિક સાહિત્ય" : ભલદેવ ઉપાધ્યાય
૩. "વૈદિક સાહિત્યનો ઇતિહાસ" : વસન્ત ભટ્ટ
૪. સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ (મેકડોનલ), અનુ. મોહનલાલ પા. દવે, સૂરત.
૫. "વૈદિક સાહિત્યનો પરિચય" : ગૌતમ પટેલ

પ્રશ્નપત્ર ૭ : (દ્વિતીય વર્ષ બી. એ. સંસ્કૃત બીજા ગૌણ વિષયના પ્રશ્નપત્ર ૭નો અભ્યાસક્રમ)

૧. પ્રશિષ્ટ સંસ્કૃત મહાકાવ્યમાંથી કોઈ એકના પાંચથી સાત સર્ગો.
(નોંધ : પાઠ્યપુસ્તકમાંથી અનુવાદ તથા સંદર્ભ, તેમજ શબ્દ પરની વિવરણાત્મક નોંધના પ્રશ્નો અપેક્ષિત નથી.)

પ્રશ્નપત્ર ૭ માટેનાં પાઠ્યપુસ્તકો (સંસ્કૃત અધિક ગૌણ)

૧. કાલિદાસનું કુમારસંભવ (૧ થી ૫ સર્ગો) જેમાં અનુવાદ, પૂર્વાપર સંદર્ભ કે શબ્દાર્થના ટિપ્પણના પ્રશ્નો પરીક્ષામાં અપેક્ષિત નથી. ૪૦ ગુણ
૨. આર્યશૂરની 'જાતકમાલા'માંથી નીચેની છ વાર્તાઓ : ૩૦ ગુણ
 ૧. વ્યાઘ્રીજાતક (વાર્તાક્રમ-૧)
 ૨. યજ્ઞજાતક (૧૦)
 ૩. શકજાતક (૧૧)
 ૪. મહાકપિ જાતક (૨૪)
 ૫. શરભ જાતક (૨૫)
 ૬. શતપત્ર જાતક (૩૪)

(ચૌખમ્બા સંસ્કૃત સંસ્થાન, સં. સુર્યપ્રકાશ વ્યાસ) ૧૯૯૪.

Units :	I	જાતકમાલા (નિયતાંશ) અનુવાદ અને સંદર્ભ	૧૫ ગુણ
	II	જાતકમાલા-કથાબોધ, કથા પ્રકાર, ઉદ્દગમ, સ્વરૂપ	૧૫ ગુણ
	III	કુમારસંભવ-મહાકાવ્ય તરીકે, મહાકાવ્યનાં લક્ષણો, મૂલ્યાંકન આધારસ્થાન અને ફેરફાર	૧૫ ગુણ
	IV	કાલિદાસ-જીવન, સમય અને કૃતિઓ	૧૦ ગુણ
	V	કુમારસંભવની વસ્તુસંકલના, પાત્રસૃષ્ટિ, ફેલી વગેરે.	૧૫ ગુણ